

Ochorenia kože a starostlivosť o ňu – I. časť

Koža ako celok vrátane žliaz – mazových a potných a jej prídatkov – vlasov, ochlpenia a nechtov, tvorí samostatný a zá-

roveň najväčší orgán nášho tela s mimoriadne dôležitou funkciou – chrániť nás pred škodlivými vonkajšími vplyvmi. Zabezpečuje súdržnosť organizmu a styk medzi našim vnútrom a vonkajším prostredím. Okrem tejto základnej funkcie je koža aj orgánom zmyslovým – obsahuje veľké množstvo buniek citlivých na dotyk, teplo, bolesť, tlak, či svrbenie. Má termoregulačnú funkciu – udržiava rovnakú teplotu vo vnútri organizmu a chráni vnútro tela pred vysychaním. Pôsobením ultrafialového žiarenia sa v koži vytvára vitamín D. Je schopná mnoho látok z organizmu vylučovať (detoxikačný orgán) a zároveň vstrebávať a má samoobnovovaciu schopnosť (asi 30 dní). Má dýchaciu funkciu – kožné dýchanie predstavuje 1% celkového dýchania. Je zásobárňou vody, tukov a solí.

Chorobné zmeny na koži a jej narušenie možno vidieť alebo cítiť. Ich príčiny môže byť vrodené – zdedené genetické vlohové pre vznik ochorenia ako je to napr. pri lupienke (psoriáze) alebo atopickom ekzéme. Imunologické mechanizmy sa uplatňujú napr. pri alergiách alebo tzv. autoimunitných chorobách alebo môže ísť o infekcie či priame toxické účinky niektorých látok. Niektoré ochorenia vnútorných orgánov alebo rôznych systémov sa môžu prvýkrát prejaviť práve kožnými zmenami. Napr. oslabenie imunitného systému sa môže prejavovať rôznymi ekzémami, často sa opakujúcimi infekciami (napr. herpes na perách či plesne) alebo spomaleným hojením rán. Postihnutie kože môže byť nezávažné alebo závažné, krátkodobé alebo dlhotrvajúce, pretrvávajúce alebo opakujúce sa, lokalizované len na určitom mieste alebo na celej koži vrátane vlasov, nechtov a výsteliek – slizníc, typické alebo ťažko rozpoznateľné. Vzhľadom na tieto skutočnosti má starostlivosť o kožu mimoriadny význam. Na druhej strane, liečba kožných ochorení má svoje osobitosti, ktoré sú dané možnos-

tou rozšíriť liečbu užívanú vnútorne o ošetrovanie kožných zmien zvonku.

V prvej časti venovanej koži a jej ochoreniam sa budeme venovať účinkom **Aloe Vera**, „**zázraku púšte**“ s komplexným zložením obsahujúcim množstvo aktívnych komponentov, ktoré sa vzájomne vo svojich účinkoch podporujú (synergický efekt, Klein a Penneys, 1988). Rastliny, ktorá sa už celé desaťročia využíva na liečbu suchej, poškodenej, spálenej či zapálenej pokožky s dobrými kozmetickými vlastnosťami, ktorá je netoxická a nealergizujúca (Reider a kol., 2005) a ktorej liečebné použitie, vychádzajúce z historických prameňov, je doplnené novými farmakologickými štúdiami jednotlivých obsiahnutých látok, ktoré potvrdzujú jej účinky a význam v minulosti.

Jednou z najčastejších zmien na koži je jej narušenie – rana. Pri vzniku rany, či už následkom mechanického, tepelného alebo chemického poškodenia alebo pri chronických, dlhotrvajúcich ranách ako sú napr. „bercové vredy“ na dolných končatinách pri žilovej nedostatočnosti, dochádza k niektorým zmenám, ktoré môžu látky obsiahnuté v géli významne pozitívne ovplyvniť. V prvej fáze hojenia sa krvné bunky, súčasti krvnej plazmy a rôzne iné látky zhromažďujú v postihnutom mieste. Bunky imunitného systému – biele krvinky, ktoré voláme granulocyty a makrofágy putujú do rany a začína proces jej čistenia s odstraňovaním mikroorganizmov, cudzodrodných látok a odumretých častí tkaniva procesom, ktorý nazývame

